

Напрям 6. Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

П'ятка Надія Володимирівна

здобувачка вищої освіти 4 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем
Педагогічного факультету Прикарпатського національного університету імені
Василя Стефаника, м.Івано-Франківськ

Науковий керівник: д.філ.н., проф.. Качак Т.Б.

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХАРАКТЕРУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Актуальність дослідження. Дитяча література традиційно розглядається у двох площинах – літературознавчій та педагогічній, як засіб навчання і виховання юних. Сьогодні, як ніколи, важливо виховувати не просто покоління всебічно розвинених інтелектуалів, а національно свідомих громадян своєї держави, вольову, емоційно стійку генерацію українців. Саме книга допомагає формувати погляди дитини, її розуміння навколишнього світу, моральність, культуру і ставлення до людей, а значить – її світогляд і характер.

Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що проблему формування характеру дітей засобами мистецтва слова та дитячої книги, досліджують науковці в різних аспектах: формування естетичних вподобань дітей через роботу з ілюстраціями та художньо-образним змістом творів (К. Бабенко, В. Алексєєва), моральних цінностей за допомогою книг (С.Ваврнаков, А.Коряка), патріотичного світогляду (С.Вінникова, А. Мхайленко), аналіз творів як засобу виховання почуття гумору (С.Курінна), та ціннісного та бережливого ставлення до книг (Н.Гавриш, В. Кудрявцев).

Мета розвідки – розкрити особливості формування характеру дитини засобами дитячої літератури.

Індивідуальна особливість дитини проявляється у її характері, що включає думки, погляди, інтереси, манеру поведінки та їх зміст, тобто, те чим особа керується, як ставиться до себе та оточуючих. У наукових студіях не існує єдиного визначення поняття «характер». З точки зору психології характер розглядається як динамічна, упорядкована сукупність стійких, індивідуально психологічних особливостей людини. У літературі та сценічному мистецтві «характер» – це художній образ, в якому втілено типові та головні риси якої-небудь людини чи групи людей [1].

Напрямок 6. Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

Характер дитини формується під впливом життєвих умов, середовища у якому вона проживає, зростає та навчається. Найефективніший вплив на становлення особистості мають сім'я (життєві умови, рівень освіти та культури батьків, взаємовідносини з дитиною), суспільство (загальновизнані норми та правила), школа, включаючи однолітків та вчителів (комунікації, різні ситуації у школі). Важливу роль у розвитку людини відіграє читання книг та медіа- й інформаційні джерела.

Виховний вплив літературного твору полягає в тому, що в процесі його опрацювання дитина усвідомлює певні стосунки між героями і формує моральні оцінки. У творі юний читач передусім сприймає дієвість образу. Якщо герої справили на учня позитивне враження, то він намагатиметься наслідувати їх у власних вчинках і стосунках із людьми. Кожний літературний твір функціонально багатогранний і певним чином впливає на формування характеру дитини. Характер дитини формує читання та обговорення з дітьми казок Ганса Хрестіана Андерсена. Так, казка «Гидке каченя» забезпечує неабиякий емоційний вплив на дитину, сприяє формуванню моральних цінностей, рис характеру, зокрема співчуття, переживання, милосердя, доброти. У читачів казки увиразнюється розуміння «добра» і «зла», цінності краси внутрішньої, а не зовнішньої. Галина Вдовиченко у повісті «36 і 6 котів» стверджує любов та повагу до менших, описує віддану та міцну дружбу, активізує інтерес до природи. Твір Сашка Дерманського «Чудове Чудовисько» відіграє важливу роль у формуванні людських чеснот, серед яких становлення міцних дружніх стосунків, довірливі взаємини з іншими. Т. Качак наголошує, що «у прозі О. Дерманського постають актуальні для дітей проблеми самотності, дефіциту батьківської уваги і любові, стосунків у шкільному колективі, морально-етичного вибору, стереотипних уявлень» [2, с. 293].

Ефективним змістовим матеріалом у процесі формування характеру молодших школярів є твори й інших сучасних українських письменників. Варто зауважити, що вплив літератури на формування характеру дітей є значним лише тоді, коли вони заглиблюються у світ історії, яку вони читають, критично осмислюють.

Висновки. Формування характеру дитини засобами дитячої літератури – ефективний метод. Читаючи, діти поринають у світ, де головним героям виступають їхні ровесники. Часто учні асоціюють себе з персонажем твору, сприймають його як взірєць, що є дуже хорошим досвідом за умови, що вони вибирають його позитивні риси для наслідування. У той час критично

Напрям 6. Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти.

оцінюють негативні вчинки і поведінку. Побачивши, яку книжку читає дитина, можна сформулювати своє уявлення про неї в цілому, її літературні смаки, певні вподобання, погляди на ту ситуацію, яка відбувається у творі, зрозуміти її характер.

Список використаної літератури

1. Великий тлумачний словник сучасної мови.
URL:<https://slovnkyk.me/dict/vts/%D1%85%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B5%D1%80> (Дата звернення: 01.01.2022 р.)
2. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

Терпелюк Вікторія Олександрівна

здобувачка вищої освіти 3 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем історико-філологічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», м. Рівне

Науковий керівник: к.пед.н., доц.. Овдійчук Л.М.

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ МОНОГРАФІЧНОЇ ТЕМИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІКТ (НА ПРИКЛАДІ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА)

Життя і творчість Василя Симоненка за програмою з української літератури здобувачі середньої освіти вивчають у 11 класі у контексті теми «Літературне шістдесятництво». Автори програми акцентують на новому етапі відродження української літератури на початку 60-х років, на «шістдесятництві» як культурологічному й соціальному явищі, на його зв'язку із дисидентським рухом. Ідейно-стильове розмаїття, тематична і формотворча новизна творчості «шістдесятників» представлена через постаті Дмитра Павличка, Василя Симоненка, Івана Драча, Миколи Вінграновського, Григорія Тютюнника. [5]